

УДК 130.2:62

Р.Кмін, Т. Матюх, к. філос. н.

Національний університет водного господарства та природокористування, м.Рівне
(Україна)

РОЛЬ ФІЛОСОФІЇ ТЕХНІКИ В СУЧАСНІЙ ФІЛОСОФІЇ

R. Kmin, T.M. Matiukh, Ph.D.

ROLE OF PHILOSOPHY TECHNOLOGY IN MODERN PHILOSOPHY

Філософський дискурс щодо техніки передбачає осмислення проблеми техніки як продукту людської цивілізації у всесвітньоісторичному масштабі. Техніка впливає на людину, і цей вплив різноманітний і суперечливий. У даному контексті розвивалися погляди на техніку і технічний прогрес О. Шпенглера, Л. Мамфорда, Д. Ясперса, М. Гайдеггера, Р. Маркузе, Е. Блоха та інших мислителів ХХ ст. Загострення проблем, пов'язаних з технікою, відбувається в історичній ситуації початку століття. Відбувається криза західної культури. Техніка, звільняючи людину, може і поневолювати її, але розвиток техніки неминучий. Завдання полягає в тому, щоб гуманізувати її роль в суспільстві, в субстратно-функціональних властивостях техніки повинні в максимальній мірі враховуватись всі соціальні потреби, властивості (в тому числі моральні, естетичні та інші) людини, аж до виробництва в перспективі індивідуальної техніки з можливістю індивідуального підбору функцій та параметрів.

Таким чином, «соціальні якості техніки» і «соціальні якості людини» не тотожні. Якості техніки в системі люди- машини, хоча і подібні якостям людини, не є соціальними; їх правильніше було б назвати квазісоціальними. Технічна реальність як показник універсальності техносфери, по суті, пронизує всі сфери людської життєдіяльності і має всі людські виміри. Відтак, проблема техніки сприймається як одна із найболючіших у сучасній філософії. В умовах науково-технічного прогресу технічний розвиток сприймається як щось фатальне, яке детермінує життя людей. Постійно постають проблеми соціально-правових відносин стосовно впровадження і використання інформаційно-комунікативних мереж. Очевидними є труднощі адаптації людини як біологічної істоти до нової технології. Важливо відзначити і те, що на новітній стадії свого розвитку техніка націлена не тільки на полегшення фізичної і інтелектуальної праці, але і претендує вже на виконання культурних, комунікативних і багатьох інших споконвічно людських функцій. У межах сучасного філософського дискурсу техніки перед ученими постало важливе завдання – визначити світоглядні основи та базові цінності подальшого науково-технічного і технологічного розвитку цивілізації, встановити межі, до яких можна дозволити застосовувати біотехнологічні, генно-інженерні, нано- і когнітивні інтервенції щодо людського організму, щоб не завдати непоправної шкоди унікальності, неповторності, гідності та свободі індивіда. Відтак, одним із головних завдань філософії техніки постає завдання формування гуманітарного уявлення про техніку і не тільки в інженерному середовищі, а й у суспільстві в цілому. Назріла проблема переглянути засади традиційної науково-інженерної картини світу. І передусім головну з них, що проблеми, породжені науково-технічним прогресом можна розв'язати суто науково-технічним (раціональним) способом, нехтуючи соціокультурним чинником.

Література

1. Горохов В.Г. Основы философии техники и технических наук: учебник [Текст] / В.Г. Горохов. – М.: Гардарики, 2007. – 335 с.
2. Козлов Б. И. Оценка техники: цели, аспекты, уровни // Последствия научно-технического развития. Под ред. В. Г. Горохова. М.: Изд. МНЭПУ, 2000. – С. 87- 117.